

ปัญหาความรับผิดของกรรมการผู้จัดการต่อบุคคลภายนอกและการห้ามทำหน้าที่ กรรมการผู้จัดการกรณีกรรมการผู้จัดการบริหารกิจการโดยฉ้อฉลหรือไม่สุจริต¹

ปรัชญารพี กุลวิจิตรรัตน์²

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาความรับผิดของกรรมการผู้จัดการต่อบุคคลภายนอกและการห้ามทำหน้าที่กรรมการผู้จัดการกรณีกรรมการผู้จัดการบริหารกิจการโดยฉ้อฉลหรือไม่สุจริต ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 เรื่องหุ้นส่วนบริษัท มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ความหมาย แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความรับผิดของกรรมการผู้จัดการต่อบุคคลภายนอกและการห้ามทำหน้าที่กรรมการผู้จัดการกรณีกรรมการผู้จัดการบริหารกิจการโดยฉ้อฉลหรือไม่สุจริต ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่อง กล่าวคือ ภายใต้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กำหนดให้นิติบุคคลมีสถานะเป็นบุคคลอีกคนหนึ่งที่ถูกกฎหมายสมมติขึ้นมาให้มีสิทธิหน้าที่และความรับผิดตามกฎหมายเช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา แต่เนื่องจากนิติบุคคลไม่สามารถแสดงเจตนาออกมาได้ด้วยตนเองอย่างแท้จริง จึงต้องมีบุคคลธรรมดากระทำการแทนหรือผู้จัดการแทนนิติบุคคล ด้วยเหตุนี้เองทำให้ความรับผิดของนิติบุคคลและผู้มีอำนาจจัดการแทนนิติบุคคลในทางแพ่งแยกต่างหากจากกัน โดยบทบัญญัติของกฎหมาย ทำให้ความรับผิดตกอยู่กับนิติบุคคล อันเป็นเหตุให้ผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคลที่ดำเนินกิจการโดยไม่สุจริตใช้ประโยชน์ของนิติบุคคลที่ตนได้จัดตั้งขึ้นมาประกอบธุรกิจเอาเปรียบเจ้าหนี้หรือประชาชนและโยนความรับผิดให้แก่นิติบุคคล โดยที่กรรมการผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคลไม่ต้องร่วมรับผิดในทางแพ่งกับนิติบุคคลด้วย หากมีการฟ้องให้นิติบุคคลชำระหนี้ กรรมการผู้จัดการที่ดำเนินกิจการโดยไม่สุจริตนั้นก็ไม่ต้องร่วมรับผิดในทางแพ่ง ไม่ถูกยึดทรัพย์บังคับคดี จึงเป็นวิธีการให้กรรมการผู้จัดการหรือผู้แทนนิติบุคคล ยักยอกถ่ายเททรัพย์สินของบริษัทมาเป็นของตนเพื่อหลีกเลี่ยงความรับผิดในคดีแพ่งดังกล่าว เนื่องมาจากหลักที่ว่ากรรมการไม่ต้องรับผิดเป็นการส่วนตัวในหนี้ของบริษัท ทำให้เห็นได้ว่าเจ้าหนี้ได้รับความคุ้มครองอย่างไม่เป็นธรรม จากการกระทำของกรรมการดังกล่าว ทำให้เกิดปัญหาที่บริษัทเป็นหนี้สินและไม่สามารถชำระหนี้ให้บุคคลภายนอกได้ ไม่ว่าจะเป็นเกิดจากการฉ้อฉลของกรรมการผู้จัดการหรือการดำเนินกิจการโดยไม่สุจริตของกรรมการผู้จัดการ นอกจากกรรมการผู้จัดการจะไม่ต้องรับผิดเป็น

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่องปัญหาความรับผิดของกรรมการผู้จัดการต่อบุคคลภายนอกและการห้ามทำหน้าที่กรรมการผู้จัดการกรณีกรรมการผู้จัดการบริหารกิจการโดยฉ้อฉลหรือไม่สุจริต โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.พันธ์เทพ วิฑิตอนันต์ และคณะกรรมการสอบคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คนพร จิตต์จรุงเกียรติ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑิลา ภักดีคง

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

การส่วนตัวในนี้สินแล้ว แม้กรรมการจะดำเนินการของบริษัทไปในทางเสียหายแก่เจ้าหนี้ก็ตาม กรรมการผู้จัดการก็ยังสามารถไปเป็นกรรมการผู้จัดการของบริษัทอื่นได้อีก ยิ่งกว่านั้น กรรมการผู้ก่อให้เกิดความเสียหายนั้นยังสามารถที่จะจัดตั้งบริษัทใหม่เพื่อดำเนินการทางธุรกิจต่อไปได้อีก ซึ่งเป็นการเปิดช่องให้ กรรมการกระทำการไม่สุจริต หรือไม่ใช้ความระมัดระวังเพียงพอ กระทำการเช่นเดิมซ้ำอีก หรืออาจเป็นเหตุให้เกิดการเลียนแบบจากผู้อื่นอีกต่อไป จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์บริษัทที่ล้มแล้วตั้งขึ้นใหม่แทนได้ ซึ่งบริษัทที่เกิดใหม่ยังทำการรับถ่ายทรัพย์สินจากบริษัทเดิมไปด้วย ทำให้เจ้าหนี้ของบริษัทเดิมจะไม่สามารถบังคับชำระหนี้เอาจากทรัพย์สินของบริษัทเดิมได้เลย

จากการศึกษาทบทวนคดีของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 เรื่องหุ้นส่วนบริษัท ทำให้ทราบว่าปัญหาความรับผิดชอบของกรรมการผู้จัดการต่อบุคคลภายนอกและการห้ามทำหน้าที่กรรมการผู้จัดการกรณีกรรมการผู้จัดการบริหารกิจการโดยฉ้อฉลหรือไม่สุจริต ยังมีบทบัญญัติที่มีปัญหาทางกฎหมายอยู่หลายประการด้วยกัน ซึ่งสรุปได้ ดังต่อไปนี้จึงเกิดเป็นปัญหาที่ต้องหามาตรการแก้ไข ดังนี้

ปัญหาประการแรกปัญหาเรื่องความรับผิดชอบของกรรมการบริษัทต่อบุคคลภายนอก ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1015 บัญญัติว่า “ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทเมื่อได้จดทะเบียนตามบัญญัติแห่งลักษณะนี้แล้ว ท่านจัดว่าเป็นนิติบุคคลต่างหากจากผู้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นทั้งหลายซึ่งรวมเข้าเป็นห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้น” จากบทบัญญัติของกฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะ 22 หุ้นส่วนและบริษัท ในหมวด 1 บทเปิดเสร็จทั่วไป ได้วางหลักกฎหมายตามแนวคิตฤษฎีเรื่องความรับผิดชอบของนิติบุคคลแยกต่างหากจากผู้แทนนิติบุคคลอย่างเคร่งครัด ทำให้เมื่อกรรมการบริษัทดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของบริษัทแล้วนั้น ก็ไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบในฐานะส่วนตัว ทำให้เมื่อมีการผิดนัดชำระหนี้ บริษัทซึ่งตั้งขึ้นมาโดยไม่สุจริตนั้นจำต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกซึ่งผู้แทนของบริษัทไม่ต้องร่วมรับผิดชอบด้วย หากปรากฏว่าบริษัทไม่มีทรัพย์สินให้ดำเนินการยึดอายัดเพื่อดำเนินการบังคับคดี กรรมการบริษัทก็ไม่ต้องรับผิดชอบชำระหนี้ ทั้งยังได้รับประโยชน์จากการกระทำความดังกล่าว สามารถดำเนินการประกอบธุรกิจต่อไป หรือจัดตั้งเป็นนิติบุคคลขึ้นมาใหม่ เพื่อประกอบกิจการต่อไปอีกก็ได้ ด้วยเหตุนี้เองทำให้ความรับผิดชอบของนิติบุคคลและผู้แทนนิติบุคคลในทางแพ่งแยกจากกัน ความรับผิดชอบจึงตกอยู่กับนิติบุคคลเป็นเหตุให้ผู้บริหารของนิติบุคคลอาศัยโอกาสนี้ใช้ประโยชน์ของนิติบุคคลที่ตนได้จัดตั้งขึ้นมาประกอบธุรกิจที่เอาเปรียบประชาชนและให้ความรับผิดชอบแก่นิติบุคคลโดยที่ผู้บริหารของนิติบุคคลไม่ต้องร่วมรับผิดชอบด้วย ตัวอย่างเช่น กรรมการบริษัทกระทำการแทนบริษัททำสัญญากู้ยืมเงินจากธนาคารผู้ที่ต้องรับผิดชอบตามสัญญากู้ยืมเงินดังกล่าวคือบริษัท หากบริษัทผิดนัดชำระหนี้บริษัทย่อมถูกฟ้องร้องและถูกบังคับคดี แต่ไม่สามารถบังคับชำระหนี้จากกรรมการบริษัทซึ่งเป็นผู้กระทำการแทนบริษัทได้ จึงเป็นช่องทางให้ผู้แทนนิติบุคคลย้ายถ่ายทรัพย์สินของบริษัทมาเป็นของตนเพื่อหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบในคดีแพ่งดังกล่าว

ประการที่สอง ปัญหาเรื่องไม่มีมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการห้ามประกอบอาชีพกรรมการกรณี กรรมการดำเนินการโดยฉ้อฉลหรือไม่สุจริต แม้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จะได้มีบทบัญญัติ ที่กฎหมายกำหนด ให้บริษัทสามารถฟ้องร้องกรรมการให้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ ถ้ากรรมการ บริษัทกระทำความเสียหายใด ๆ เกิดขึ้นแก่บริษัท ในกรณีที่บริษัทไม่ดำเนินการฟ้องร้อง ผู้ถือหุ้นมีสิทธิ ดำเนินการฟ้องร้องได้ หรือเจ้าหนี้บริษัทก็สามารถฟ้องร้องได้เท่าที่เจ้าหนี้มีสิทธิเรียกร้องต่อบริษัท แต่ความ รับผิดดังกล่าวก็เป็นเพียงความรับผิดในทางแพ่งเท่านั้น ซึ่งเป็นการเยียวยาให้แก่ผู้เสียหายเฉพาะราย โดย กรรมการดังกล่าวสามารถดำเนินการจัดตั้งบริษัทขึ้นใหม่โดยตนเองและตั้งตนเองเป็นกรรมการบริษัทอื่น ได้ อีก ซึ่งการกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายแก่บริษัท ผู้ถือหุ้น หรือประชาชนทั่วไปที่ได้เข้าไป เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมต่าง ๆ ของบริษัท ทั้งนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ไม่ได้มีบทบัญญัติ เกี่ยวกับการห้ามประกอบอาชีพเป็นกรรมการ ในกรณีดังกล่าว แม้พบว่า ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 50 ได้มีการบัญญัติเรื่องการห้ามประกอบอาชีพบางอย่างไว้ว่า “เมื่อศาลได้พิพากษาให้ลงโทษผู้ใด ถ้าศาลเห็นว่าผู้นั้นกระทำความผิดโดยอาศัยโอกาสจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ และเห็นว่าหากผู้นั้นประกอบ อาชีพหรือวิชาชีพนั้นต่อไปอาจจะกระทำผิดเช่นนั้นอีก ศาลจะสั่งไว้ในคำพิพากษาห้ามประกอบอาชีพหรือ วิชาชีพนั้น มีกำหนดเวลาไม่เกินห้าปีนับแต่วันพ้นโทษไปแล้วก็ได้” จากมาตราดังกล่าวการลงโทษทาง อาญาต้องปรากฏว่าศาลได้โปรดมีคำพิพากษาให้กรรมการมีความผิดทางอาญาเท่านั้น ซึ่งการดำเนินการ ฟ้องร้องในคดีอาญาเพื่อให้กรรมการรับผิดนั้น ผู้เสียหายจะต้องมีหลักฐานพิสูจน์ที่หนักแน่น โดยปราศจาก ข้อสงสัยว่ากรรมการดังกล่าวได้ดำเนินการโดยผิดกฎหมายอาญา ดังนั้นแล้ว หากหลักฐานของผู้เสียหาย ไม่หนักแน่นพอ ศาลก็ชอบที่จะพิพากษายกฟ้องกรรมการบริษัท และไม่สามารถห้ามไม่ให้กรรมการ ดังกล่าวประกอบอาชีพกรรมการได้ อีกทั้งในการประกอบธุรกิจก็เป็นการมุ่งผูกนิติสัมพันธ์ในทางแพ่ง บทบัญญัติดังกล่าวจึงไม่สามารถนำมาปรับใช้กับกรณีนี้ได้ จึงควรมีบทบัญญัติในทางแพ่งเกี่ยวกับการห้าม ประกอบอาชีพกรรมการโดยตรงเพื่อแก้ปัญหาได้ตรงจุดและป้องกันการเกิดปัญหาในระบบเศรษฐกิจ โดยรวม

จากการศึกษาค้นคว้าปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดของกรรมการผู้จัดการและการห้ามทำ หน้าที่กรรมการผู้จัดการ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ปัญหาเรื่องไม่มีมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการความรับผิดของกรรมการผู้จัดการต่อ บุคคลภายนอก ในกรณีกรรมการผู้จัดการฉ้อฉลหรือไม่สุจริต ผู้เขียนได้ศึกษากฎหมายของประเทศอังกฤษ เกี่ยวกับ หลักการไม่คำนึงถึงสภาพนิติบุคคลพบว่า ประเทศอังกฤษได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับความรับผิดของ กรรมการผู้จัดการต่อบุคคลภายนอก กรณีกรรมการฉ้อฉลหรือไม่สุจริต บัญญัติไว้ใน The Companies Act 2006 (c.46) ซึ่งถือเป็นบทบัญญัติที่สามารถนำมาใช้พิจารณาการใช้บริษัท หรือความเป็นนิติบุคคลมาบังหน้า

เพื่อแสวงหาประโยชน์โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย นำมาพิจารณาว่าใครควรเป็นผู้รับผิดชอบที่แท้จริง เป็นบทพ้อง คลายสภาพนิติบุคคลที่แยกต่างหากจากกรรมการและผู้ถือหุ้น ทำให้บุคคลที่เข้าบริหารงานของบริษัทแล้ว ใช้บริษัทเป็นเครื่องมือ ต้องรับผิดชอบเป็นการส่วนตัวหรือรับผิดชอบร่วมกับบริษัท ถือเป็นมาตรการทางแพ่งที่ ป้องกันกรรมการผู้จัดการหรือผู้แทนของบริษัทใช้บริษัทเอารัดเอาเปรียบผู้อื่น เห็นได้ว่าในประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่มีบทกฎหมายในเรื่องดังกล่าว จึงเห็นควรนำกฎหมายของประเทศอังกฤษฉบับ นี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องหลักการไม่คำนึงถึงสภาพนิติบุคคลมาปรับใช้หรือบัญญัติไว้ในประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ทั้งนี้เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีความเหมาะสม และเพื่อให้เกิดความ เป็นธรรม เป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจากการใช้หลักสภาพนิติบุคคลแยกต่างหากจาก กรรมการหรือผู้ถือหุ้นมากยิ่งขึ้นโดยประเทศอังกฤษได้กำหนดหลักการดังกล่าวไว้ในกฎหมายลายลักษณ์ อักษรในเรื่องบริษัทเป็นการเฉพาะ จึงทำให้การปรับข้อเท็จจริงเข้ากับหลักกฎหมายมีความชัดเจนขึ้น

ผู้เขียนพบว่า ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ส่วนที่ 1 ยังคงมีช่องว่างในเรื่องของ ความรับผิดชอบของกรรมการบริษัทต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อบริษัท และบุคคลภายนอก ผู้เขียนขอเสนอแนว ทางการแก้ไขดังนี้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1015 บัญญัติว่า “ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท เมื่อได้จดทะเบียนตามบัญญัติแห่งลักษณะนี้แล้ว ท่านจัดว่าเป็นนิติบุคคลต่างหากจากผู้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือ หุ้นทั้งหลายซึ่งรวมเข้าเป็นห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้น” ความรับผิดชอบของนิติบุคคลและผู้แทนนิติบุคคล ในทางแพ่งแยกจากกัน ความรับผิดชอบส่วนใหญ่จึงตกอยู่กับนิติบุคคล เป็นเหตุให้ เกิดช่องว่างให้ผู้บริหารของ นิติบุคคลที่ไม่สุจริตใช้ประโยชน์ของนิติบุคคลที่ตนได้จัดตั้งขึ้นมาประกอบธุรกิจที่เอาเปรียบประชาชนและ โยนความรับผิดชอบให้แก่นิติบุคคล โดยที่ผู้บริหารของนิติบุคคลไม่ต้องร่วมรับผิดชอบ จึงควรแก้ไขเพิ่มเติม บทบัญญัติให้กรรมการผู้จัดการหรือผู้แทนนิติบุคคลร่วมรับผิดชอบในกรณีที่เกิดจากการกระทำฉ้อฉลหรือไม่ สุจริต ให้บุคคลอื่นเสียหายดังนี้

1. แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของประมวลกฎหมายกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ดังนี้

“มาตรา หุ้นส่วนหรือกรรมการผู้จัดการหรือผู้ถือหุ้นทั้งปวง ไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบในหนี้สินของ นิติบุคคล เว้นแต่หนี้สินนั้น เกิดจากนิติบุคคลดังกล่าวถูกจัดตั้งขึ้นหรือดำเนินการโดยไม่สุจริต หรือมี พฤติการณ์ฉ้อฉลหลอกลวงผู้อื่นหรือประชาชน หรือมีการยักยอกทรัพย์สินของนิติบุคคลไปเป็น ประโยชน์ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง และทรัพย์สินของนิติบุคคลมีไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้ตามฟ้อง เมื่อมี การฟ้องร้องบังคับกับนิติบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้เรียกหุ้นส่วน ผู้ถือหุ้น กรรมการผู้จัดการหรือบุคคลที่มี อำนาจควบคุมการดำเนินงานของนิติบุคคลหรือผู้รับมอบทรัพย์สินจากนิติบุคคลดังกล่าวเข้ามาเป็นจำเลย ร่วม และให้มีอำนาจพิพากษาให้บุคคลเช่นว่านั้นร่วมรับผิดชอบในหนี้ที่นิติบุคคลมีต่อผู้เจ้าหนี้ได้ด้วย เว้น แต่ผู้นั้นจะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนรู้เห็นในการกระทำความผิดดังกล่าว หรือในกรณีของผู้รับมอบทรัพย์สินนั้น จากนิติบุคคลจะต้องพิสูจน์ได้ว่าตนได้รับทรัพย์สินมาโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทน”

2 แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของประมวลกฎหมายกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ดังนี้

“มาตรา ถ้ามีเหตุหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ ให้สันนิษฐานว่าหุ้นส่วน กรรมการผู้จัดการ หรือผู้ถือหุ้น กระทำการโดยไม่สุจริต

(1) จัดตั้งบริษัทขึ้นในลักษณะเป็นเพียงตัวแทนในการกระทำการหนึ่งอย่างใดเพื่ออำพรางหรือหลอกลวงผู้อื่นหรือประชาชน เพื่อไม่ให้ตนต้องรับผิดชอบ

(2) มีพฤติการณ์ในลักษณะเอาตนเองเข้าผูกพันกับทรัพย์สินของบริษัท เสมือนเป็นทรัพย์สินของตน

(3) นิติบุคคลดำเนินการก่อให้เกิดหนี้สินเกินกว่าทุนจดทะเบียน

(4) พฤติการณ์ฉ้อฉลหลอกลวงผู้อื่นหรือประชาชน

(5) การยกย้ายถ่ายเททรัพย์สินของนิติบุคคลไปเป็นประโยชน์ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง และทรัพย์สินของนิติบุคคลมีไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้ตามฟ้อง”

2. ปัญหาเรื่องไม่มีมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการห้ามทำหน้าที่กรรมการผู้จัดการกรณีกรรมการผู้จัดการดำเนินกิจการโดยฉ้อฉลหรือไม่สุจริต ผู้เขียนได้ศึกษากฎหมายของประเทศอังกฤษเกี่ยวกับการไม่ให้กรรมการผู้จัดการที่กระทำการฉ้อฉลหรือไม่สุจริต ทำหน้าที่บริหารควบคุม ดูแลกิจการของบริษัทต่อไปได้อีก พบว่าในประเทศอังกฤษได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวไว้ใน Company directors disqualification act 1986 (c.46) ซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการตัดสิทธิ การถอดถอน การให้กรรมการผู้จัดการขาดคุณสมบัติในการบริหารกิจการ ของประเทศอังกฤษนั้น เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการห้ามทำหน้าที่กรรมการผู้จัดการ โดยกฎหมายฉบับนี้มุ่งเน้นประเด็นไปที่การกระทำความผิดในหน้าที่ของผู้บริหารผู้มีอำนาจจัดการหรือควบคุมบริษัท ซึ่งเป็นตำแหน่งที่สำคัญและมีอำนาจในการบริหารบริษัท หากผู้บริหารบริษัทมีความบกพร่องในการทำงานหรือพฤติกรรมไม่เหมาะสม หรือกระทำการทุจริตแสวงหาประโยชน์ส่วนตน ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บริษัท ผู้ถือหุ้น เจ้าหนี้ หรือบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมของบริษัท กฎหมายอังกฤษฉบับนี้จึงได้บัญญัติขึ้นมาเพื่อให้บุคคลผู้กระทำความผิดขาดคุณสมบัติการเป็นกรรมการผู้จัดการ โดยศาลจะสั่งให้บุคคลผู้กระทำความผิดดังกล่าวห้ามทำหน้าที่เป็นกรรมการผู้จัดการ โดยมีกำหนดระยะเวลาตามที่กฎหมายบัญญัติ คำสั่งศาลที่ห้ามทำหน้าที่เป็นกรรมการนั้นไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ดังเช่นคดีอาญา กล่าวคือ ไม่จำเป็นต้องพิสูจน์โดยปราศจากข้อสงสัยและไม่คำนึงว่าบุคคลดังกล่าวต้องรับผิดชอบในทางอาญามาแล้วหรือไม่ กฎหมายอังกฤษนี้เพียงแต่กรรมการประพฤติดหน้าที่หรือดำเนินการไม่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่และไม่ถึงกับเป็นความผิดทางอาญากรรการผู้จัดการนั้นก็อาจถูกศาลสั่งห้ามเป็นกรรมการผู้จัดการได้ ดังนั้น จะเห็นได้ว่า กฎหมายอังกฤษฉบับนี้ได้บัญญัติขึ้นเพื่อให้บุคคลที่อาศัยโอกาสจากการประกอบอาชีพเป็นกรรมการมากระทำความผิดซ้ำในฐานะกรรมการบริษัทอีกต่อไป

เมื่อพิจารณาประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทยแล้วนั้น จะเห็นได้ว่ายังไม่มีบทบัญญัติว่าด้วยการห้ามทำหน้าที่กรรมการผู้จัดการ ที่จะเป็นการป้องกันการกรรมการผู้จัดการหรือผู้แทนนิติบุคคลที่จงใจใช้สภาพนิติบุคคลก่อความเสียหาย นี้อล เอารัดเอาเปรียบเจ้าหนี้ หรือบุคคลภายนอก แม้ว่ากำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญาก็ยังคงเป็นไปได้ยากที่จะพิสูจน์ความผิดของกรรมการผู้จัดการ ดังนั้นแล้ว เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นอีกจากการที่กรรมการดำเนินกิจการโดยฉ้อฉลหรือไม่สุจริต ควรมีการกำหนดบทบัญญัติของกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของประมวลกฎหมายกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ดังนี้

“มาตรา ศาลมีอำนาจในการสั่งห้ามมิให้บุคคลดังต่อไปนี้ประกอบทำหน้าที่กรรมการผู้จัดการ

(1) ถูกศาลตัดสินว่ากระทำความผิดอาญาในข้อหาที่เกี่ยวข้องการจัดตั้ง การบริหารจัดการ การชำระบัญชี การรับเงิน หรือการจัดการทรัพย์สินของบริษัท โดยระยะเวลาในการห้ามทำหน้าที่กรรมการเป็นระยะเวลา 5 หรือ 15 ปี

(2) ประพฤติหน้าที่ในการจัดทำบัญชีหนังสือบอกกล่าวหรือเอกสารต่างๆที่จะต้องจัดส่งให้นายทะเบียนผิดหลายหลายครั้งโดยมีระยะเวลาในการห้ามทำหน้าที่เป็นกรรมการระยะเวลาสูงสุด 5 ปี

(3) ถูกตัดสินว่ากระทำความผิดขณะเป็นพนักงาน หรือผู้ชำระบัญชีของบริษัท ผู้รับทรัพย์สินของบริษัท หรือผู้บริหารของบริษัท ซึ่งได้กระทำการฉ้อฉลในบริษัทหรือประพฤติดื้อต่อหน้าที่ ห้ามทำหน้าที่เป็นกรรมการเป็นระยะเวลาสูงสุด 5 ปี

(4) ถูกตัดสินว่ากระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับบริษัทจำกัด ในส่วนของการจัดทำบัญชี หรือเอกสารต่างๆที่จะต้องส่งให้นายทะเบียนบริษัท โดยห้ามทำหน้าที่เป็นกรรมการเป็นระยะเวลาสูงสุด 15 ปี

(5) บุคคลดังกล่าวนี้เป็นหรือเคยเป็นกรรมการผู้จัดการของบริษัทซึ่งล้มละลาย หรือเป็นกรรมการหรือผู้บริหารจัดการบริษัทในขณะที่เป็นบุคคลล้มละลาย เข้ามาเป็นกรรมการผู้จัดการ ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในการ จัดตั้งหรือบริหารบริษัท โดยห้ามทำหน้าที่เป็นกรรมการไประยะเวลาสูงสุด 10 ปี

หากมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายตามที่ได้เขียนได้เสนอนั้นจะทำให้กรรมการผู้จัดการ ผู้แทนของนิติบุคคล ต้องตระหนักถึงการดำเนินการธุรกิจมากยิ่งขึ้น ไม่ใช่เพียงจัดตั้งนิติบุคคลมาเพื่อปกป้องความรับผิดชอบของตนเองเพียงเท่านั้น การแก้ไขเพิ่มเติมบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทำให้มีมาตรการในการควบคุมการดำเนินงานของกรรมการผู้จัดการ ทั้งนี้เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมาก และจะทำให้การทำระบบเศรษฐกิจในประเทศไทยเกิดความบริสุทธิ์โปร่งใส และพัฒนามากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เข้มชัย ชูติวงศ์. คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร : สำนักอบรมศึกษา
กฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, พ.ศ. 2557.
- จิตติ ดิงศภัทย์. คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, พ.ศ. 2526.
- โสภณ รัตนกร. คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยหุ้นส่วนและบริษัท. พิมพ์ครั้งที่ 5.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติบรรณาการ. 2539.
- โสภณ รัตนกร. คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหุ้นส่วนและบริษัท. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. พ.ศ. 2521.
- อนุเมติ ใจสมุทร. คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 1 ว่าด้วยบุคคล. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์สมาคมสงเคราะห์ศาสตร์แห่งประเทศไทย. พ.ศ. 2515.
- สิทธิภักย์ ฐิริสินสิทธิ์. “หลักการไม่คำนึงถึงความเป็นนิติบุคคล (Piercing The Corporate Veil).”เอกสาร
ประกอบการสอนกฎหมายพาณิชย์เปรียบเทียบLAW6817.มหาวิทยาลัยรามคำแหงวิทยาเขตบางนา,
7-8 สิงหาคม 2563.
- นิตยสารกระทรวงยุติธรรม ดุลพาหะ เล่ม 3 ปี 14 พฤษภาคม-มิถุนายน 2530 “การไม่คำนึงถึงสภาพนิติ
บุคคลของบริษัทในกฎหมายอังกฤษ”
- ยี่งศักดิ์ กฤษณะจินดา, “นิติบุคคล,” วารสารกฎหมาย, ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2524: 131.
- ไชยวัฒน์ บุญนาค, “การไม่คำนึงถึงสภาพนิติบุคคลของบริษัทจำกัด,” วารสารทนายความ ปีที่ 25 เล่ม 3
(พ.ศ. 2516) : 57-63.
- ธรรมรส เปานิล, “ปัญหาความรับผิดชอบของกรรมการและกรรมการเงาที่บริหารจัดการบริษัท ศึกษาเฉพาะการ
ห้ามประกอบอาชีพกรรมการ”,วารสารรามคำแหง ฉบับนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2556, : 62-63.
- The Companies Act 2006
- Company directors disqualification Act 1986
- Comment “Piercing the Corporate Law Veil: The Alter ego Doctrin Under Federal Common Law”
Harvard Law Review. Vol. 95 No. 4 February 1982.
- Christopher, Mark M. “Piercing the Corporate Veil Between Foreign Governments and State Enterprise:A
Comparison of Judicial Resolutions in Great Britain and the United States” Virginia Journal of
International Law, Volume 25 No. 2. Winter 1985.
- Dipesh Dosani . **Director disqualification: what do I need to know?** . [Online],
available URL: [https://lincolnandrowe.com/2020/04/14/director-](https://lincolnandrowe.com/2020/04/14/director-disqualification-things-you-need-to-know/#The_effect_of_disqualification)
[disqualification-things-you-need-to-know/#The_effect_of_disqualification](https://lincolnandrowe.com/2020/04/14/director-disqualification-things-you-need-to-know/#The_effect_of_disqualification).(18 June).
- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์